

Moszkvai versenyfelhívás

Moszkva, november 21.
A moszkvai dolgozók becsülettel helytálltak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére indított jubileumi munkaversenyben. Most új kezdeményezés született; a Szovjetunió új alkotmányának első születésnapjára, 1978. október hetedikére teljesítsék az első három év tervét.

Az új munkaverseny felhívását egyszerre több üzemből adták ki. A kezdeményezők a híres moszkvai Lihacsov autógyár kovácsai voltak. Ezzel egy időben hasonló kezdeményezés született a 2. számú óragyárban és a Krasznaja Zarja konfekcióipari üzemből.

Az új versenymozgalmat nemcsak a terv határidő előtti teljesítését tűzi maga elé, hanem egyúttal a minőség javítását, a termelési kapacitások jobb kihasználását, a munka termelékenységének emelését, az önköltség és az anyag- és energiafelhasználás csökkentését is.

Választások Romániában

Városi, megyei és községi néptanácsi választásokat tartottak tegnap Romániában.

A néptanácsi választások szavazatainak összeszámolása jelenleg még folyik.

Naperómű

Európa első naperóműve 1981 elején kezd meg működését Dél-Olaszországban. Az erómű tervezésére és építésére vonatkozó megállapodást az Európai Községek Bizottsága most írta alá Brüsszelben, egy európai konzorciummal. Ez egy megawatt teljesítményű eróműben a napenergiát tükrök vetítik majd az elnyelőtoronyra és a benne levő vizet gőzzé változtatják. A gőz turbinát, valamint annak közvetítésével generátort működtet.

GÚNY VAGY ÖNGÚNY?

Belga lemezbáború

A Belgiumban vég nélkül tartó flamand-vallon torzalkodás most egy újabb, merőben váratlan epizódjához érkezett. A belgare fellángolásának oka: egy hanglemez. Jacques Brell, a belgák (?) világhírű szanzenékesek — tízévi hallgatás után — párizsi zeneműkiadója útján ismét a közönség elé léphet. Brell hosszú évek óta a Csendes-óceán egyik kis szigetén él, messze a világ zajától, és most is csupán két hétre, lemeze felvételére jött Párizsba.

A Barclay-cég — Brell kiadója — ezúttal is remek hírvéréssel dolgozott, s a belga énekes-költő tizenhárom számát magába foglaló nagylemezre, már annak „piacra” kerülése előtt, közel egymillió előjegyzést vett fel. A lemez a napokban már üzletkebe került. Brell francia anyanyelvén énekel és új szanzenjait a nyugati rádiók szinte megállás nélkül sugározzák.

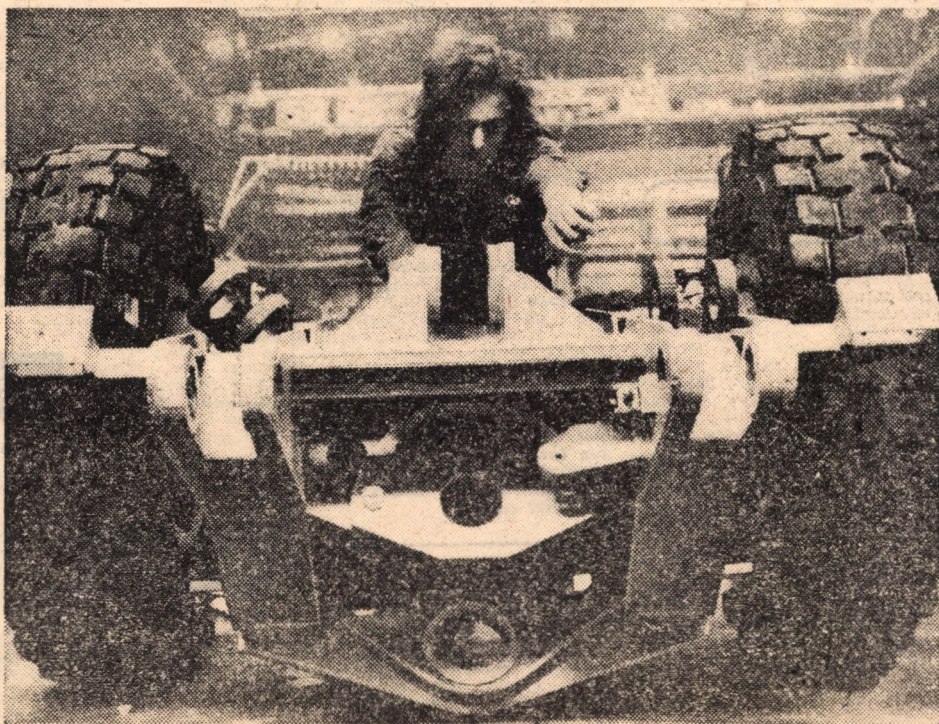
A dalok szövegét is az énekes írta, s most éppen az egyik miatt gyűlt meg a flamandokkal a baja. A kifogásolt szöveg (meglehetősen durva módon) bírálja a flamandokat, s ezt a belgiumi flamand egyetemek hallgatói „nemzeti sértésnek” fogták fel. Brellt nemzetgyalászás vádjával feljelentették a bíróságon, s követelik, hogy a flamand nyelvű belga kulturális miniszter tiltassa be a lemez belgiumi népszerűsítését. Ami a legérdekesebb, hogy a francia anyanyelv ellenére Jacques Brell flamand származásúnak vallja magát.

Kényes kérdések Vance útja

Buenos Aires, november 21.
Cyrus Vance amerikai külügyminiszter tegnap este három latin-amerikai országot, Argentínát, Brazíliát és Venezuelát érintő négynapos körútjának első állomására, Buenos Airesbe érkezett.

A carteri „személyes diplomácia” jegyében megkezdett tárgyalókörúton több kérdés szerepel, így az olaj-

árak befagyasztása is. Külügyminisztériumi források egy 7500 nevet felsoroló listáról tettek említést, amelyen az eltűnt vagy politikai okokból bebörtönzött argentin polgárok szerepelnek. Arról azonban eltérő véleményeket vallottak, hogy Vance milyen formában fogja Videla katonai kormánya előtt felvetni a „kényes” kérdést.

A wroclawi Fadroma építőipari gépgyár nagy mennyiségű munkagépet exportál az NDK-ba, Törökországba, a Szovjetunióba, Bulgáriába és Romániába. A gépeket a csukorgyártás és a fakitermelés területén alkalmazzák. Képiükön egy rakodógép hátsó tengelyét szerelik

ÚJ SZAKASZ

Afrikai vezetők állásfoglalása

Moszkva, november 21.
A Dél-afrikai Köztársaság és Zimbabwe népeinek az apartheid és a rasszizmus elleni harcáról nyilat-

koztak tegnap este a szovjet televízióban Jusuf Mohamed Dadoo, a Dél-afrikai Kommunista Párt elnöke és Joshua Nkomo, a zimbabwei hazafias front elnöke.

— A Dél-afrikai Köztársaság népe nehéz időköt át, helyzete nyugtalan-ságra ad okot

— jelentette ki Jusuf Dadoo. — Országunkban a hitleri fasizmus óta létező legszörnyűbb fajildózó rendszer jött létre.

Joshua Nkomo rámutatott: „Dél-Afrikában és Rhodesiában egyaránt új szakaszba lépett a nemzeti-felszabadító harc.

A rhodesiai nemzeti-felszabadító mozgalom az ország újragyarmatosításának első napjától folyik, s ezt 1961-től a zimbabwei hazafias front vezeti — tette hozzá.

CIA

Újabb leleplező könyv

A CIA egy volt saigoni vezető embere azt állítja: az amerikai kormány a legkülönbözőbb eszközökkel próbálja mindmáig menteni felelősségét a vietnami vereségért.

Frank Snapp, aki 5 éven át volt a CIA egyik fő elemzője Saigóban, tegnap este a CBS-tv-ben a legsúlyosabb vádakkal illette Henry Kissinger volt külügyminisztert, William Colbyt, a CIA korábbi főnökét és másokat. Snapp szerint a washingtoni kormányzat 1975-ben szinte az utolsó percig nem adott hitelt a jelentéseknek a vietnami háború várható végső kimeneteléről.

A CBS kérdésére Kissinger, Colby és mások cáfolták az ellenük felhozott vádakát. A CIA vizsgálja a lehetőséget, bíróság elé tudják-e állítani Snappet, titoktartási kötelezettség megszegése miatt.

HÍRMAGYARÁZATUNK

Nyugaton a helyzet változatlan

Vége a recessziónak — hirdette érthető örömmel tavaly nyáron a fejlett tőkés országokat tömörítő nemzetközi szervezet, az

OECD. A tekintélyes szakértők véleménye szerint a tagországok inflációellenes intézkedései (a Barre- és Andreotti-tervek) sikerrel jártak, így az évtized hátralevő időszakában kiegyensúlyozott, stabil 5 százalékos körüli gazdasági növekedés várható.

Az élet azonban csupán 1976-ra igazolta az optimista véleményt. Tavaly ugyanis csaknem mind-egyik jelentős fejlett kapitalista ország — csupán Anglia kivétel — bruttó nemzeti terméke 5 százalékos meghaladóan emelkedett, azonban a gazdasági tevékenység élénkítése az év vége felé érezhetően lassult. A növekedési ütem az Egyesült Államokban az első negyedévinek harmadára csökkent (mindez lényeges szerepet játszott Ford választási kudarcában is) és megtorpant az ígéretesen indult nyugatnémet fellendülés is. Bebizonyosodott tehát, hogy 1977-re a jósolt 5 százalékos növekedési ütem nem tartható, a tőkés világgazdaság nem találta meg a tartós fellendüléshez vezető utat. A tőkés országokban emelkedett ugyan a fogyasztói kereslet, a nagytőke azonban változatlanul bizalmatlan maradt. A beruházók elhalasztották befektetéseiket, kapacitásaikat nem növelték, így nem sikerült érezhetően csökkenteni a fejlett tőkés országokban mutatózó 17 milliós munkanélküliséget sem. (Az 1976-os megélénkülés szoros összefüggésben volt a világgazdaság 11 százalékos bővülésével, az országok a belső kereslet kielégítése helyett kiviteltelüket fejlesztették. A kormányok egy része tehát nem volt rákényszerülve a belső, hazai fogyasztás ösztönzésére, a gazdasági növekedés motorjaként az export dominált.)

A londoni lecke

Az 1977-es adatok meglehetősen egyértelmű képet mutatnak. A növekedési ütem a fontosabb fejlett tőkés országokban (Japán kivételével) az előző évről hasonlóan csökken. Olaszország és az NSZK bruttó nemzeti terméke 1976-ban 5,7 százalékkal nőtt, az ez évi emelkedés csupán 3 százalékos körüli. Az Egyesült Államokban tavaly 6 százalékos mérték, az idén a gazdaság teljesítménye minden valószínűség szerint elmarad ettől. Az Egyesült Királyságban is lassul a gazdasági növekedés, 1976-ban 1,2 százalékos volt, az idén feltehetően csak a fele lesz. Igaz a lassuló gazdasági növekedés szükségszerűen mérsékelte a tőkés

országokban az inflációs nyomást, a fogyasztói árak emelkedésének üteme a legtöbb fejlett tőkés országban ezúttal csökkent.

Az infláció elleni erőfeszítések — kérdés persze, milyen áron — vezettek bizonyos eredményre, azonban a legfontosabb társadalmi problémát, a munkanélküliséget illetően előrelépés nem történt. A gazdaságpolitikusok kénytelenek voltak felismerni, hogy változtatni kell a stratégián. Tükrözött már e nézetet a fejlett tőkés országok „elit klubja” a legfontosabb államok londoni csúcserőkezelete is. Az azonos körben korábban megtartott Puerto Ricó-i értekezlet még az áremelkedést jelölte meg a legfőbb veszélyként, és mérsékelte intette a kormányokat, ne nyúljanak elhamarkodottan ösztönző intézkedésekhez. Londonban már más volt a hangnem. A részvevők egyhangúan és nyomatékosan hangsúlyozták, itt az idő a gazdasági növekedés élénkítésére. London tehát fordulópontot jelentett. A „leckét” azóta több-kevesebb lelkesedéssel igyekeznek is a fejlett tőkés országok teljesíteni.

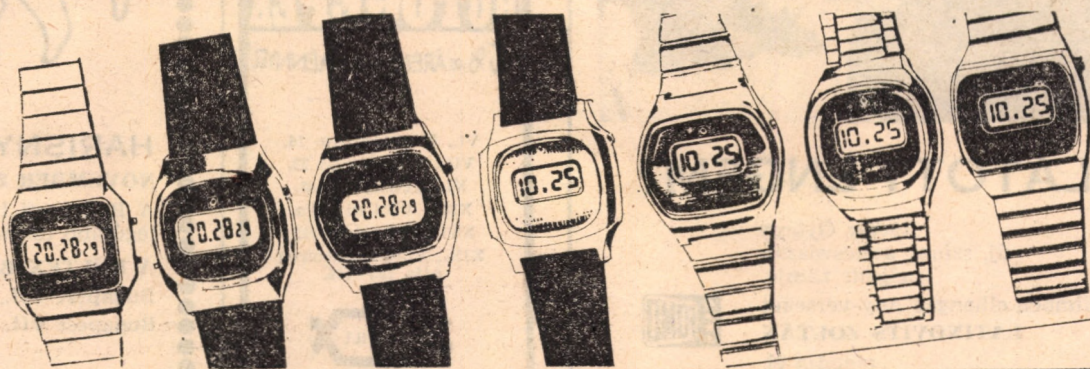
Csomagtervek

Bonyolult csomagtervet fogadtak el Japánban, az NSZK-ban és Belgiumban, Barre is „expansziós irányba” módosította nevezetes tervét. Az elmúlt hetekben Healey angol pénzügyminiszter is közzétett egy ösztönző pótköltségvetést és hasonló intézkedések megtételét fontolgatják Hollandiában. E lépések azonban 1978-ra aligha fognak érezhető javulást hozni. Legáltalában ezt támasztják alá a rendelkezésre álló gazdasági előrejelzések. Olaszország, az NSZK, Hollandia és Belgium növekedési üteme lényegesen változatlan marad, míg az Egyesült Államokban a bruttó nemzeti termék emelkedése lassul.

Ilyen körülmények között egyre gyakrabban hangoztatott nézet, hogy a tőkés nemzetgazdaságok problémái voltaképpen strukturális jellegűek, tehát nem elég a megszokott tüneti kezelés. 1978 a tőkés világgazdaság fejlődése szempontjából döntő fontosságú év lesz. Feltehető, hogyha a munkanélküliség magas szintjét nem sikerül hamarosan csökkenteni, akkor ez több államban a belpolitikai helyzet kiéleződéséhez vezet majd. Úgy tűnik, ezzel az érintett kormányok is többé-kevésbé tisztában vannak. De „a fényt az alagút végén” még senki sem látja.

G. — Sz.

MODERN EMBER
MODERN IDŐBEN
MODERN ÓRÁVAL
méri az időt

Svájci digitális kvarc karórák érkeztek az Óra- és Ékszerkereskedelmi Vállalat boltjaiba! Áruk 2500,-tól 2750,-ig

ENYHE FÖLDMOZGÁS

Belgrád, december 30.

Enyhe földmozgást észleltek tegnap este Jugoszláviában, a fővárostól 110 kilométerrel délre. A belgrádi földrengéstani intézet közlése szerint a 12 fokú Mercalli-skálán 4-es erősségű rengés sem áldozatot, sem anyagi kárt nem okozott.

Újból esett a dollár árfolyama

Frankfurt, december 30.

Arthur Burnst, az amerikai szövetségi bankrendszer kormányzótanácsának elnökét váratlanul leváltották. A hír nyomán a nemzetközi valutapiacon tegnap ismét jelentősen csökkent a dollár árfolyama. A nyugatnémet márkával szemben rendkívül alacsony szinten állapodott meg a dollár. A frankfurti valutatőzsdén a hivatalos középárfolyamot a keddi 2,1490 és a szerdai 2,1125 nyugatnémet márkával szemben 2.1018 márkában állapították meg. (A bankközi forgalomban 2.0800 nyugatnémet márkát volt a dollár árfolyama.) Záráskor 2.1060 márkát körül mozgott a dollár.

SPANYOL MINISZTERTANÁCSI GONDOK

Baszk autonómia és dráguló metró

Madrid, december 30.

Ma tartja idei utolsó ülését a spanyol kormány. A délelőtti kezdődött tanácskozás a megszokottnál is hosszabbnak ígérkezik, előreláthatólag a késő esti órákig tart. Az ülés témáit az államtitkárok tegnapi előkészítő tanácskozása 2+3, kormányzati döntésre váró probléma közül választotta ki. Újabb energiagazdálkodási intézkedések és költségvetési problémák mellett, döntésre vár a baszkföldi autonómia ideiglenes helyreállításáról már hetekkel ezelőtt elkészült rendelettervezet. A tegnapi a késő éjjeli órákig tartó megbeszélésen azonban

nem jött még létre meg egyezés a navarrai tartomány hovatartozásáról, a navarrai és baszkföldi képviselők között.

A baszkok ugyanis Navarrát országgrúszukhoz tartozónak tartják, a tartomány kormányzati képviselői viszont azt kívánják, hogy végleges hovatartozásukról valamilyen formában a nép döntsön.

Napirendre kerül az ülésen a madridi metró régen vajdó problémája is. A spanyol főváros földalatti vasúthálózatát magánvállalat tartja üzemben.

A vállalat deficités, és az is marad, holott január 3-tól az eddigi 6-ról 8 percre emelik a viteldíjat.

A deficit miatt a társaság nem állítja forgalomba a már elkészült, illetve közvetlen befejezés előtt álló, 35 kilométernyi vonalakat. A nyilvánvaló megoldás az állami vagy városi kezelésbe vétel, ehhez azonban fedezetet kell találni a részvényesek kártalanításához. Hiszen a mindennapi fokozódó stresszhatásoknak kitett ember munka utáni szabad idejét, hétvégéjét és

Lehel Miklós

A szabadidő-üzlet „munkaideje”

Az elmúlt néhány esztendőben a tőkés világgazdaság igencsak kevés iparág adhatott számot egyértelmű konjunktúráról. Egy képzeletbeli iparágközi versenyben minden bizonyítvánnyal a „szabadidő-ipar” kerülne az első helyre, az az ágazat, amely tulajdonképpen csak évtizedünk elejétől kezdett kibontakozni. Hiszen a mindennapi fokozódó stresszhatásoknak kitett ember munka utáni szabad idejét, hétvégéjét és

szabadságát szeretné minél könnyedebben, kikapcsolódást biztosítónan eltölteni.

Ezt az igényt ismerték fel — jó üzleti érzékkel — a szabadidőcikkék gyártására berendezkedő cégek, és ma már valóban világszerte igen nagy a választék ezekből a sokszor különleges igényeket is kielégítő árukból. Igaz, a sportolás, barkácsolás és a hobbik üzése nem mindenkinek az első számú gondolja. Vannak olyanok, akik túl sok szabad idővel rendelkeznek, s napjaikat mégsem töltik kikapcsolódással. (Arról a 17 millió munkanélkülről van szó, akik a fejlett tőkésországokban hónapok, vagy évek óta nem jutnak munkához, a szabad idejük nagy részét a gyárkapuk előtt, vagy a munkaközvetítő irodákban töltik...)

IDEGEK ÉS IZMOK KIVASALÁSA

A tőkés szabadidőipar természetesen a többiekkel törődik. A hagyományos kikapcsolódási módok — olvasás, utazás, zenehallgatás stb. — mellett napról napra új, s tegyük hozzá, nem is olcsó eszközök jelennek meg a piacon az idegek és az izmok „kivassalása” érdekében. Különösen divatba jöttek a különféle ki- és összerakós társasjátékok, az elektronikus játékok (elsősorban a televíziós készülékekhez kapcsolható képernyős sportvetélték). Soha nem látott népszerűségnek örvendnek a barkácsszámok, a kis házi műhelyfelszerelések. Keresettek a téli és a nyári sport eszközei, a kempingfelszerelések, a szabadidő-bútorok, a vadászfegyverek. Fénykorát éli a szabad idő eltöltéséhez kapcsolódó ruházati ipar is, ugyanis világszerte a sportos, lezser öltözködés, a „vissza a természetes anyaghoz” jött divatba.

AZ OLCSÓ ÁZSIAIK

Természetesen a szabad idő eltöltése is szül vadhajtasokat. Amerika gazdasági versenyének egy-mással, kinek van nagyobb és jobban felszerelt házi tornaterme, melyik milliómosslelés ér el nagyobb sikereket a jógázásban, ki tud a legtovább „keréken maradni” az autós rodeókon.

Egy nemrégiben készített felmérés tanúsága szerint a tőkésországok rózsásnak nem mondható gazdasági helyzete viszonylag kevésbé érinti a szabadidő-beruházásokat. Az infláció, a nehezebb élet-körülmények miatt a családok inkább egy-egy tervezett nagyobb beruházás (gépkocsi, háztartási gépek, bútorok) megvásárlásáról mondanak le, mint a szabad idejük hasznosabb eltöltését szolgáló eszközökről. Érdekes adat, hogy az NSZK-ban tavaly 5 milliárd márka, az USA-ban pedig mintegy 15 milliárd dollár volt a szabadidő-cikkék forgalma.

A szabad idő bővülésének, valamint ésszerű kihasználásának fő gazdasági nyertesei az úgynevezett „olcsó ázsiai országok”. Japán, Hongkong, Dél-Korea és Tajvan szinte az egész tőkés világot elárasztja viszonylag olcsó és ötletes szabadidő-termékekkel — eleget téve a homoludens igényeinek. Persze nem panaszkodhatnak a nagy nyugat-európai és

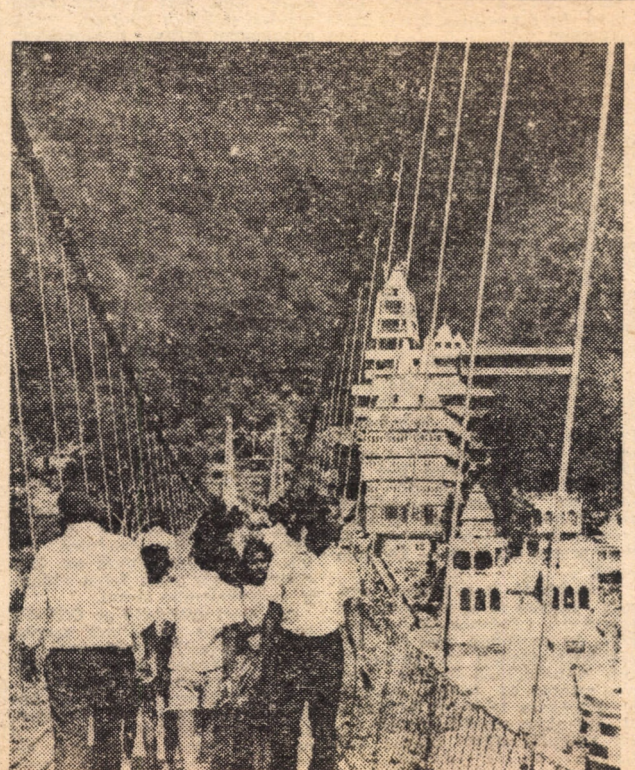
amerikai gyártók sem, hiszen a márkás cikkek az ő üzemeikből kerülnek ki, s igazán szép számmal vannak olyanok, akik hajlandók a márkaért többet fizetni, mint az azonos minőségű tömegcikkéért.

A SZÓRAKOZTATÓ ELEKTRONIKA

A legforradalmibb változás évtizedünkben az elektronikában megett végbe, ennek is a szórakoztató-elektronikai ágazatában. Új lemezjátszó-magnetofon-, erősítő- és hangfalcsodák kerülnek piacra. A legújabb találmány — ma még meglehetősen borsos áron érhető el — a televízió műsorát otthon rögzítő berendezés, amelynek segítségével bármikor lejátszható házi műsorok tárt lehet „alapítani”. Sőt, kaphatók már a videokazetták és -lemezek is, amelyek gyárilag felvett egy-két órás műsorokat tartalmaznak, s otthon bármikor megjeleníthetők a tv-képernyőn. A szórakoztató-elektronikának ebben a műfajában különösen a japán gyártók tettek szert nagy előnyre, s cikkeikkel elárasztják az Egyesült Államok és újabban Nyugat-Európa piacát. A japán dömping viszont újabb háborút váltott ki a nemzetközi kereskedelemben, hiszen a versenytársak egyelőre nem tudnak konkurrálni a japán technikával és árákkal. Egyre növekszik az amerikai és a nyugat-európai elektronikai cégek tiltakozása, a kormányok azonban egyelőre nem akarnak drasztikus korlátozó intézkedéseket hozni, biznám még egy ideig a japán önkorlátozásra tett ígéretekben. A szigetország viszont taktikát változtatott: az USA-ban, valamint a Közös Piac tagállamaiban összeszerelőüzemeket épít, s az ott gyártott áruk így nem számítanak az import-cikkék sorába...

A fogyasztót kevésbé érdeklik a kereskedelempolitikai megfontolások. A videoberendezések óriási sikert arattak, különösen azért, mert a japán cégek készülékei olcsóbbak, mint a Philipsé, az RCA-é vagy a Grundigé. Szabályos kereskedelmi háború alakult ki a színes televíziók piacán is. A jó minőségű és a hazainál olcsóbb japán színes televíziók lassan meghódítják az összes fejlett tőkésország piacát. Az Egyesült Államokban 1970-ben az eladott színes tv-készülékek 17, Nagy-Britanniában 2,5 százaléka volt japán eredetű. Ma a megfelelő eladási számok 42, illetve 39 százalék! Hasonló a helyzet a NSZK-ban és Franciaországban is. (A világon évente 23 millió színes készüléket gyártanak, ebből Japán részesedése 6 millió.)

A „felkelő nap országának” nagy elektronikai cégei a színes televízió sikeres amerikai és nyugat-európai bevetése után most a házi képrögzítő és kazetta fegyverét alkalmazzák a két hatalmas piac elnyerésére. Az amerikai és a nyugat-európai gyártók egyelőre csak tiltakoznak a várható újabb japán piac-hódítás ellen, az ellentámadás módszereit és főleg eszközeit azonban még nem sikerült megtalálniuk. A „szabadidő”-csaták a nagy monopóliumok között mindenesetre a munkaidő részeit képezik... (G.—Sz.)

India turisztikai szempontból egyik legvonzóbb városa a Himalája tövében levő Rishikesh, amelybe festői környezete és amiatt töfölnak a látogatók, hogy számos érdekes helyi vallás központja

Vaddisznó a fürdőhelyen

A közeli erdőkből „vendégségbe” érkezett, megtermett vaddisznó sétált végig tegnap Sanremo északolasz üdülőhely tengerparti sétányán. A járókelők és a rendőrség nem méltányolták békes szándékát és üldözöbe vették az állatot, amely végső kétségbeesésében a tengerbe vetette magát és a vízbe fulladt.

„KEDVES MEGTALÁLÓ, ETESD ŐKET...”

Elhagyott aranyhalak

Nürnbergben, Csak kis akvárium kell nekik, kevés homok az alján, néhány vizinövény és víz — nem egészen hideg, 18 fokos. Etesd őket naponta háromszor haleledellel. Kapható az állatkertben és vegyél oxyletet (oxigéntablettát). A szerk.) és dobj a tablettákból naponta felet a vízbe. Az akváriumot tisztogatni elég hetenként egyszer. Nagyon, nagyon kérlek, vidd a halaimat, magaddal és gondoskodj róluk.” Aláíró: Márkus. A levél mellett dobozában haleledel, két oxigéntabletta és két márka. S kis cédula: „Itt mellékelem utolsó zsebpénzemet.” A nürnbergi újság közölte: Karl Denk forgalomirányító magához vette Márkus halait. S keresi a gyereket: vissza akarja adni a két márkát.

INTÓ JEL!

Veszélyes divat

Két tizenéves motorkerékpárral ismerősökhöz utazott az ausztriai Allentsteigerbe. A tizenhat éves Petra hátul ült és divatos hosszú sálát viselt, amelyet édesanyja karácsonyi ajándékként adott neki. Menet közben a sál hosszabbik, lebegő vége a kullók közé került és pillanatok alatt feltekeredett a kerékre, bilincsként szorítva össze viselőjének torkát. A motorkerékpár vezetője csak másodpercekkel később észlelte a történeteket, amikor már métereken át vonszolta utasát a földön. Mindez egy körhíztól 200 méternyire történt, s így azonnal segítség érkezett. Az orvosoknak az időközben beállt klinikai halál ellenére sikerült ugyan megindítani a kislány légzését, de Petra életben maradására alig van remény. (szabó)

BÜNÖZŐK KARÁCSONYI SZABADSÁGON

Tettenérés a székesegyházban

Madrid, december 30.

Eredményesnek bizonyult az a kísérlet, hogy karácsonykor a spanyol börtönökből csaknem 1500 köztörvényes elítéltet 3-6 nap szabadságra hazaengedtek. Ettől csökkent a feszültség a börtönökben, pedig az elmúlt hetekben sok spanyol börtönben fogolyházadások voltak.

A kísérlet sikerét jelzi az is, hogy az elengedett foglyok szinte kivétel nélkül visszatértek a börtönbe. Kivéve egy-két elítéltet,

aki a jutalmul kapott rövid szabadságot újabb büncselekmények elkövetésére használta fel. Őket a rendőrség a tervezettnél korábban szállította vissza cellájukba. Így járt az a két fiatal is, aki a börtönből kilépve azonnal autót lopott, s a lopott kocsival La Corunában üzleteket fosztogatott. Vagy az a másik fiatal fogoly, akit Albacetéban éppen akkor érték tetten, amikor a székesegyház értékeit akarta elloplni.

**A JÖVŐ
TUDOMÁNYA**

Az esztendő vége felé az emberek általában beszélnek a holnapról, holnaputánról. Rovatunk a jövő kutatás történetével foglalkozik.

Prezentizmus és világvége

Az emberiség fejlődésének első szakaszában a jövőről alkotott felfogást, elképzelést a prezentizmus: jelenben való gondolkodás jellemezte. Később elsősorban a vallásos koncepciók (felfogás-mód) így az isteni gondviselés az ember akaratától függetlenül meghatározza az események menetét. Ugyanakkor valamikor megjelenik majd a megváltozott messias, aki megváltoztatja a meglévő rendszert. Mindehhez időnként világméretű katasztrófák — például vízözön — történhetnek. Ez utóbbi változata a világvége.

H. G. Wells képe

A tudományos jövő kutatás a XX. század elején kezdődött. Egyik első, sokak által ismert elképzelés H. G. Wells 1901-ben kiadott munkája: A tudományos és technikai haladás várható hatása az emberek életére és gondolkodására. Technikai, természetudományi prognosztikával (a távlatok számításokon alapuló előrejelzése) foglalkozott, több más tudós mellett, Ciolkovszkij és Mecsnyikov is. A harmincas években Flechtheim polgári jövőkutató megjelentette a futrológia irányzatát. Ehhez tartozott a tervezés és a jövő filozófiája is. Morgenstern német közgazdász pedig a gazdasági előrejelzők tudományos meghatározását dolgozta ki.

Modern prognosztika

A jövő problémáival már a marxizmus klasszikusai is foglalkoztak. A Szovjetunióban jelentős jövőkutatói és jövőalkotási munkákat végeztek. Így az emlékeztető GOELRO, a Szovjetunió villamosításának Lenin kezdeményezte terve, megindítása előtt 180 szakember 200 tanulmányt készített. A modern tudományos jövő kutatás azonban a szocialista országokban voltaképpen a hatvanas évek közepétől lendült fel. Magyarországon a kezdet időpontját naptári pontossággal nem lehet meghatározni, azonban 1968-1969-től nálunk is fontos és becsült tudományág lett a prognosztika.

Itt A BUDAPESTIEK BESZÉLNEK

**JOGOK, KÖTELESSÉGEK
Téma: a telefon**

Szerkesztőségünkhez a múlt hetekben sok kérdés érkezett az új telefondíjakról. Ezekre válaszolunk, a Magyar Közlönyben ugyanis most jelent meg a közlekedés- és postaiügyi miniszter 9/1977. számú (XII. 20.) rendelete a távbeszélő díj-szabás módosításáról. Ezt kiegészíti a posta vezérgazgatóságának végrehajtási utasítása. Ismertetjük a fontosabb jogokat és kötelességeket.

BELÉPÉSI DÍJ

Január elsejétől — mint ismeretes — az egyéni előfizetők a tényleges költségen, illetve a szerelési díjra kívül az új fő-áramlásokért 6 ezer, az iker-áramlásokért 4 ezer forint belépési díjat; beruházási hozzájárulást fizetnek. Ezeket az összegeket a távbeszélő állomás áthelyezésekor is meg kell fizetni. Kivétel:

- ha az áthelyezés ugyanazzal az előfizetői áramkörrel és kapcsolási számmal — tehát például a szomszédos teleken levő épületbe — történik;
- ha az állomás létesítéséért a belépési díjat az előfizető — vagy az a családtagja, akinek nevével a posta az állomást átírta (átírja) — egyszer már megfizette;
- aki telefonos lakásból költözik telefonos lakásba, szintén nem fizet az áthelyezésért.

KEDVEZMÉNYEK

Kiknek a nevére írható át a családban a telefon? Ezt a végrehajtási utasítás határozza meg. A család fogalmát igen szélesen értelmezi. Családtagnak a házastárs, az egyenesági rokon (szülő, nagyszülő, gyermek, unoka stb.), az örökbe fogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbe fogadó, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az

egyenesági rokon, házastársa (mostoha- és veje, meny), a házastárs egyenesági rokona és testvére (após, anyós, sógor, sógornő), a testvér házastársa és leszármazottja (sógor, sógornő, unokaöccs, unokahúg).

A telefon a felsorolt családtagok nevére csak akkor írható át, ha az eredeti előfizetővel közös háztartásban éltek, illetve

összefoglalva: nem kell belépési díjat fizetni a következő esetekben:

- ha az előfizető halála után telefonját a vele egykor közös háztartásban élt özvegyre, élettársára, más családtagjára vagy eltartási szerződés alapján az eltartóra átírták; ha több jogosult van, a telefon új előfizetője elsősorban az özvegy, illetve a legközelebbi családtag lesz;
- ha a telefon az előfizetővel közös háztartásban élő családtag nevére írják át;
- a házasság felbomlása esetén a telefon átírásal mindig a lakásban visszamaradó házastárs kapja.

LEMONDÁS

A lakásból elköltöző előfizető az újonnan beköltöző javára nem mondhatja le a telefont. Pontosabban: nyilatkozata azt jelenti, hogy felmondott a postának — másutt nem kér új készüléket. A régi telefon sorsáról az általános szabályok szerint döntenek: az új lakó igényét besorolják a többi — Budapestben 163 ezer — kérelem közé.

Nem írható át a telefon annak nevére sem, aki személyi tulajdonú, telefonos lakást örökölt, de korábban nem élt közös háztartásban az előfizetővel. A beköltöző örökös igény szintén új igény, kivéve, ha telefonos lakásból költözött el. Ilyenkor az átírás kötelező, belépési díjat nem kell fizetni.

MIKOR FIZET A POSTA?

Ha az előfizető felmond — elköltözik vagy más ok miatt nem tart igényt telefonra — a

posta a belépési díjat visszafizeti, feltéve, hogy a 4 vagy a 6 ezer forintot az előfizető vagy valamelyik családtagja korábban megfizette, és az állomás üzembehelyezése óta öt év még nem telt el.

Nem fizetik vissza a hozzájárulást, ha a posta mond fel, mert például az előfizető az előfizetői nyilvános állomás használatát másoknak nem engedte meg. Aki ugyanis azzal a feltétellel kap telefont, hogy a lakásból bárki telefonálhat, köteles a beszélgetések lebonyolítását elvégezni; belépési díjat ezért az ilyen állomáshoz is fizetni kell. Vagy: ha a posta felmondás nélkül szünteti meg az előfizetői jogviszonyt, mert például az előfizetőnek két hónapi díjhatalma volt: a berendezéseken szabálytalan átalakításokat végeztetett; nem engedte meg, hogy a készüléket segítségére használják.

ÁTHELYEZÉS

Belépési díjat fizet, aki január 1. előtt kérte, hogy régi telefonállomását helyezzék át új lakásába, de később csak január elseje után tudták teljesíteni. Ez az is, aki január 1. után kéri a régi telefon áthelyezését.

Aki azért költözik el, mert régi, telefonos lakását szanálják, szintén fizet belépési díjat. A szanálás tényét az ügy elbírálásakor nem lehet előnyként figyelembe venni.

A telefonigénylő az OTP-től az általános szabályok szerint kérhet személyi kölcsönt. A posta javasolta, hogy az indokolt kérelmeket teljesítsék. A Vezetőbizottság kéri: belépési díjat csak az fizessen, aki erre felhívást kapott a postától. Másoktól pénzt a hivatalokban személyesen nem vesznek át, a csekket feladott összegre pedig — az utasítás szerint — „nem fogadta el” jelzéssel visszaküldik a feladónak.

Elobog a „garázs menet”

Gyakran előfordul, hogy valamely autóbusz vezetője bement a kocsit garázsba meg, és közli, milyen irányba, illetve az útvonalba eső melyik megállóig közlekedik. Az is megtörténik, hogy a buszmegállóban összeverődött tömeget figyelemre sem méltatva robog el egy-egy üres autóbusz, „Garázs menet” feliratú táblával. Ez olyankor is tapasztalható, amikor a teljesen üres autóbusz garázsig vezető útvonalra egészen vagy nagy részben azonos az egyébkénti, „menetrendszerű” útvonallal. Értelmetlen, miért kell a buszra várakozóknak fájdalmas sóhajjal nézni az úticéljuknak megfelelő irányba köz-

lekedő, üres kocsit után — és esetleg tíz percet várakozni hidegben, latyakban, amíg befut egy ugyanarra, de nem a garázsba tartó és rendszerint zsúfolt busz. Azt hiszem, nem állunk olyan jól a tömegközlekedéssel, hogy megengedhesük azt a luxust: üres autóbusz fusson az útvonalon, amikor a megállóban csoportosan várakoznak. Bőven van példa arra is, hogy a garázsba tartó kocsit utasokat szállít, enyhítve a vonal zsúfoltságát. Különös, hogy mindkét módon történő garázs menetre egyaránt akad példa — véleményem szerint az utóbbi volna követendő.

Dr. Sándor István Tamás

Kellene egy klub

Hasznos dolog a kismamák klubja. De ezt tovább kellene fejleszteni, kisgyerekes szülők klubjává. Itt nem is csak az apróságokra gondolok, hanem még a 10-14 éves gyerekekre is. Milyen jó lenne egy helyiség, sok játékkal, ahol a gyerekek elidőzhetnének, s a szülők is megismerkedhetnének egymással. Kicserelelhetnék nevelési tapasztalataikat, tanácsot kérnének egymástól stb. Levélíthetnének egy-egy filmet, előadásokat hívhatnának meg. És a kellemes együttlét számos formáját gyakorolhatnák. Különösen szűkebb pátriám, a kelenföldi lakótelep mostoha ilyen hasznos intézmény tekintetében. Itt még pincehelyiség sincs, ahol a gyerekeknek barkácsszobát rendezhetnének be. Nincs egy helyiség, ahol kulturált körülmények között eljátszhatnának együtt a 10-14 évesek vagy a kisebbek. Gyakran olvassuk, hogy más lakótelepeken ez már megvalósult.

A kisgyerekes szülők

klubját életrevaló intézménnyé érzem. Ha a Hazafront XI. kerületi bizottsága felkarolná az ötletet, bizonyára akadna valahol egy helyiség is hozzá. S ha a lehetőség megszületett, bizonyára sok híve akadna a kulturált társas együttlét ilyen kellemes formájának.

Átányi László

Reggeli sötétség

Bajban vannak a pesthidegkúti és remeteli lakosok. Az utóbbi időben ugyanis csaknem minden éjjel korom sötétségben van ez a városrész. Annak ellenére, hogy az Elektromos Művek új világítótesteket szerelt fel: ezek a világítótestek nem égnek. Kora reggel, korom sötét az egész. Hidegkút és Remete. A lámpák valami csodálatos módon akkor gyulladnak meg, amikor műszakváltás van és kezd már derengeni.

Dr. Kovácsnai Ádám
Ördögárok utca 111/c.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

December 30., péntek, KOSSUTH:

13.57: Mecskaokt. Mesejáték. — 15.00: Hírek. Időjárás. — 15.10: Magyar előadóművészek felvételeiből. — 16.00: Utközben. — 16.05: Húszas Studio. — 17.00: Hírek. Utközben. — 17.07: Reklámkalauz. — 17.10: Melis György nótafelvételeiből. — 17.40: Tipegő. Gyermekrádió — felnőtteknek. A játék varázsa. — 18.00: Székely Mihály ének. — 18.25: Mai könyvajánlatok. — 18.30: Esti Magazin. — 19.15: Az élet álom. Világshírház. Pedro Calderón de la Barca színművének rádióváltozata. — 20.41: Beethoven: II. szimfónia. — 21.34: Láttuk, hallottuk. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport-hírek. — 22.20: Tíz perc külpolitika. — 22.30: Nemzeti táncok romantikus operákból. — 22.50: Pillantás a nagyvilágba. Vendégségben eső-istennél. — 23.10: Schubert: C-dúr vonósötös. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Virágénekek.

PETŐFI:

14.00: Kattótól ötig... A Petőfi rádió zenés délutánja. — 17.00: Utódk sebesség. — 18.00: A-tól Z-ig a popzene világában. — 18.30: Hírek. — 18.33: Verbunkosok. katonadalok. — 18.57: Reklám. — 19.02: Esti mese. — 19.10: Slágerműzeum. — 20.00: Falusi esték. Hét megye határában. — 20.30: Hírek. — 20.33: Hangképek a Magyar Rádió 1977. évi Népzenei Fesztiváljáról — II. rész. — 21.01: Egy év a külpolitikában. — 21.31: A Syrius, az Almárium és a Panta Rhei együttes hangversenye. — 22.30: Hírek. — 22.33: Szimfonikus könnyűzene. — 23.10: A madarász. Részlet Zeller operettjéből. — 24.00: Hírek. Időjárás.

3. műsor:

14.00: Hírek. Műsorismertetés. — 14.05: A hugenották. Őtfelej. opera. — Közben. 15.44: Hírek. — 17.30: Teledíjokban. Ajándékozás Kicsiben, nagyban. — 18.00: A világgazdaság hírei. — 18.05: Pierre Boulez vezényli a Clevelandi Szimfonikus Ze-

nekart és a New York-i Filharmonikus Zenekart. — 19.00: Rádióhangversenyekről. — 19.30: Hírek. — 19.33: George Malcolm és Schiff András négykezes zongoraestje. — Kb. 20.25: Versek világa. Ady Endre: Az ősz dicsérete. — Kb. 21.35: Pillangó. Móricz Zsigmond regénye. VI. (befejező) rész. — Kb. 22.02: Operaáriák. — 22.21: Kobajasi Kenicsiro Richard Strauss-műveket vezényel. — 23.00: Hírek. Időjárás.

December 31., szombat, KOSSUTH:

4.25-7.59: Jó reggelt! A Kossuth rádió reggeli zenés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — Kb. 8.20: A mai nap kulturális programjából. — 8.30: Lányok, asszonyok. — 8.55: Különös házasság. — 9.14: Polkák fúvószenekarra. — 9.24: Vendégségben Siriuséknál. — 10.00: Hírek. Időjárás. — 10.05: Romantikus kamarazene. — 11.13: Rádiószínház. Trutymó. Gáll István hangjátéka. — 12.00: Déli Krónika. — 12.20: Zenei anyanyelvünk. — 12.30: Szilveszteri Magyarán szólva, 300. adás. — 12.43: Melodiakoktél. — Közben: 13.30: Jelen napok. Iszlai Zoltán jegyzete. — 13.55: Reklám.

PETŐFI:

4.25-7.59: A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Film-dalok. — 8.20: Tíz perc külpolitika. — 8.30: Hírek. — 8.33: Kalmár Magda, Mersel Miklós és Mozsár Imre nótákat énekel. — 9.00: Válaszolunk hallgatóinknak. — 9.23: Vidám operett-részletek. — 10.00: Szombat délelőtt... — 12.30: Dzsesszfelvételeinkből. — 12.30: Hírek. — 12.33: Zenekari muzsika. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

3. műsor:

8.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 8.08: Magyar kamaramuzsika. — 8.39: Vokális zene. — 10.00: Hírek. Időjárás. — 10.05: Új lemezeinkből. — 10.31: A kegyencnő. — Közben: 12.00: Déli Krónika. — 13.42: Ravel: G-dúr szonáta.

TELEVÍZIÓ

December 30., péntek: 16.00: Hírek. — 16.15: Lesz-e tornaterem Szomolyán? Dokumentumfilm-sorozat. — 16.25:

Teremlabdarúgó Képes Sport Kupa. Videoton-MTK-VM és Tatabányai Bányász-Vasas mérkőzés. Közvetítés Tatabányáról. — 18.10: Reklám. — 18.15: Öt perc meteorológia. — 18.20: Mindenki közlekedik... — 18.35: Játék a betűkkel. — 19.00: Reklám. — 19.10: Esti mese. — 19.20: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. (Színes.) — 19.30: Tv-Híradó. — 20.00: Röpülj páva! Népművészeti vetélkedő. 5. elődöntő. (Színes.) — 21.30: Delta. Tudományos híradó. (Színes.) — 22.10: Tv-Híradó 3. — 22.20: Öt perc Maxi Macskával. Jügoszláv rajzfilmsorozat. (Színes.)

2. műsor:

20.00: Minden szerelem kezdetén. Magyarul beszélő NDK tévéfilmsorozat. III/3. rész. — 21.05: Tv-Híradó 2. — 21.25: Reklámújság. Szilveszteri különkiadás. (ism.) — 21.35: Öt perc meteorológia. (ism.) — 21.40: Szemle. Társadalomtudományi Körkép.

December 31., szombat, délelőtt:

8.59: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. (ism.) (Színes.) — 9.05: Színidei matiné. Kétfilm-összeállítás. A kerítés. Lengyel rajzfilm. (Színes.) Elvesztett az unoka. Szovjet bábfilm. (Színes.) A kis portás. Csehszlovák kisjátékfilm. (Színes.) — 10.05: Mindenki közlekedik. (ism.) — 10.20: Eri csillagok. Magyar film. (Színes.) I. rész. (ism.) — 11.25: Játék a betűkkel. (ism.)

SZÍNHÁZ

Operaház: Manon Lescaut (K. bérl. 4. ea. 7) — Erkel Színház: Turandot (Losonczy bérl. 3. ea. 7) — Zeneakadémia: George Malcolm (Anglia) és Schiff András négykezes zongoraestje (Evszázadok muzsikája 4. fel. 8) — Nemzeti Színház: Hongkongi paróka (7); Örvény (éjjel fel. 11) — Vigaszínház: Valencia bolondjai (sajtóbeim. 7) — Pesti Színház: Utazás az éjszakába (V. bérl. 2. ea. 7) — Madách Színház: Spanyol Izabella (7) — Madách Kamaraszínház: Kései találkozás (E/L. bérl. 7) — Odry Színház: Ejjeli menedékhely (bemutató, du. 3) — Thália Színház: A Prométheusz rejtélye (7) — József Attila Színház: Veled vagy Nélküled (Karinty bérl. 2. ea. 7) — Fővárosi Operettszínház: A kutya, akit Bozzi úrnak hívtak (7) — Vidám Színház: Se-

gítség, válunk! (fél 8) — Mikroszkóp Színház: Ki fog gölt löni? (este fél 9) — Allami Bábszínház: A titokzatos jóbarát (Népköztársaság útja 69., de 10) — Allami Bábszínház: János vitéz (Jókai tér 10., du. 3) — Kamara Varieté: Téli karnevál (de 10, du. 3) — Fővárosi Nagycirkusz: du fél 4, este fél 8.

KÖZLEMÉNYEK

A londoni „Talk of the Town”, a párizsi „Lido”, a Las Vegas-i „Dunes Hotel” után a budapesti Maxim Varietében (VII., Akácfa utca 3.), lép fel a JÓ, JAC és JONI világhírű humor show! Naponta két előadás este és éjjel 11 órakor. Jegyelővétel 2 hétre. (Pénztár de. 10-től. Telefon: 22-78-58.) Vacsorázón műsor közben a Maximban! (x)

Modern Táncok Iskolájában kezdő tanfolyam jan. 5-én fél 6-kor. Majakovszkij u. 58. T: 138-716, 351-027, 423-615. (x)

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a legdrágább anyja, anyós, nagymama, Falus Antalné elhunyt. Temetése 1978. január 4-én, fél 12-kor lesz a Rákócseresztúri új köztemetőben lesz. Gyászolja: családja. (x)

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, kik mély gyászunkban osztoztak, részvétüket nyilvánították férjem, apánk Kemény Pál elhunytja alkalmából. Kemény család. (x)

Mély fájdalommal tudatom, hogy drága jó édesanyám Vildivits Jánosné szül. Schwarz Vilma december 24-én váratlanul elhunyt. Temetése 1978. január 2-án, fél 12-kor lesz a Farkasréti temetőben. Gyászolja: lánya, veje és unokái. (x)

ÜNNEPI BEVÁSÁRLÁSAIT KEZDJE A SKÁLÁNÁL

Operaház: Manon Lescaut (K. bérl. 4. ea. 7) — Erkel Színház: Turandot (Losonczy bérl. 3. ea. 7) — Zeneakadémia: George Malcolm (Anglia) és Schiff András négykezes zongoraestje (Evszázadok muzsikája 4. fel. 8) — Nemzeti Színház: Hongkongi paróka (7); Örvény (éjjel fel. 11) — Vigaszínház: Valencia bolondjai (sajtóbeim. 7) — Pesti Színház: Utazás az éjszakába (V. bérl. 2. ea. 7) — Madách Színház: Spanyol Izabella (7) — Madách Kamaraszínház: Kései találkozás (E/L. bérl. 7) — Odry Színház: Ejjeli menedékhely (bemutató, du. 3) — Thália Színház: A Prométheusz rejtélye (7) — József Attila Színház: Veled vagy Nélküled (Karinty bérl. 2. ea. 7) — Fővárosi Operettszínház: A kutya, akit Bozzi úrnak hívtak (7) — Vidám Színház: Se-